

**PROJEKTOVANJE I REALIZACIJA
MIKRORAZMARNARSKOG SISTEMA ZA
ISPITIVANJE ALGORITAMA UPRAVLJANJA
ENERGETSKIM PRETVARANIMA**

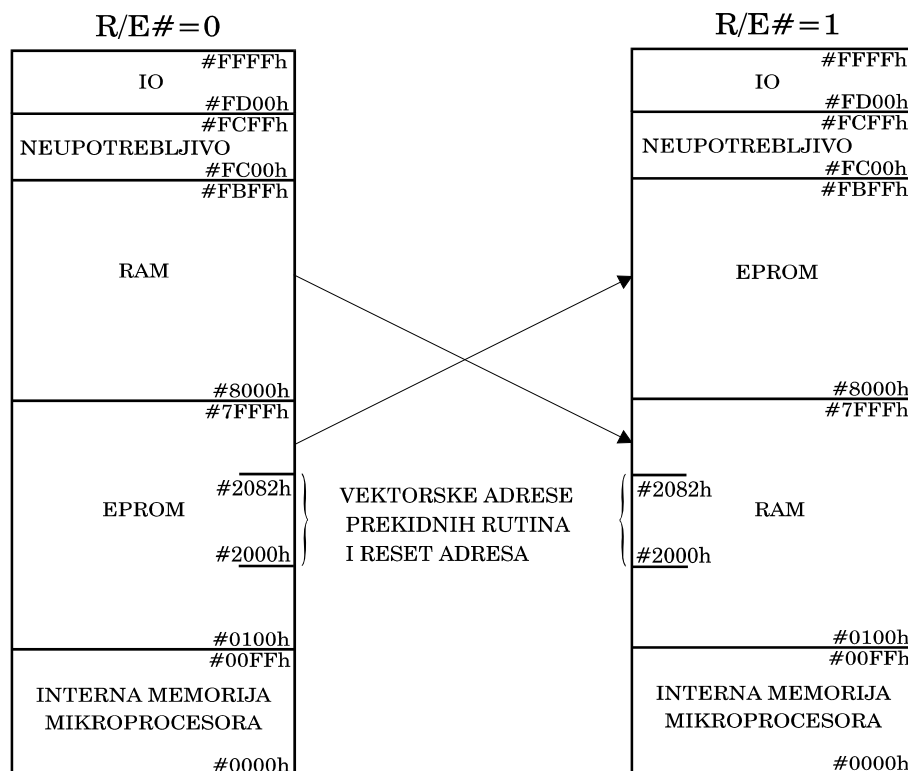
Anti} Stevan 25495P

Mikroracunarski sistem za ispitivanje algoritama upravljanja energetskim pretvara~ima je kartica formata **190 x 100 mm**, ona omogu}ava upravljanje trofaznim inverterima i primenu savremenih metoda upravljanja motorima naizmenni~ne struje u zatvorenoj petlji sa povratnom informacijom o struji i brzini motora. Informacija o struji se dovodi na karticu u vidu analognog naponskog signala a informacija o brzini se dovodi u vidu digitalnog signala sa opti~kog enkodera.

Kartica je povezana sa PC ra~unarem galvaniski izolovanom serijskom vezom pomo}u optokaplera. Serijska veza je podr`ana monitor programom koji daje u svakom trenutku pristup svim lokacijama 16-bitnog adresnog prostora kartice ~ime je omogu}eno pode{avanje parametara algoritama upravljanja u toku njegovog izvr{enja.

Kartica ima mogu}nost promene mape memorijskog adresnog prostora. Kontrola promene mape adresnog prostora se vr{i pomo}u odgovaraju}eg kontrolnog bita R/E#, to je peti bit osmobicne lokacije na adresi #FFXXh, njegova vrednost ne mo`e da se pro~ita tj u njega mo`e samo da se vr{i upis. Posle hardverskog reseta (posle pritiska na reset prekida~ ili posle uklju~enja napajanja) stanje kontrolnog bita je R/E#=0. Softverski reset (izvr{enje rst instrukcije) nema uticaja na R/E# bit. Mapa memorijskog adresnog prostora u zavisnosti od vrednosti upisane u kontrolni bit izgleda kao na slici 1. Detaljnije obja{njenje slike 1. je dato u poglavlju o adresnom prostoru kartice.

EPROM je za R/E#=0 mapiran na bloku adresa od #100h do #7FFFh, sadr`aj eproma na adresama od #0h do #FFh je tada neupotrebljiv. U eprom je upisan monitor program koji kontroli{e upis podataka u RAM. Za vreme upisa algoritma upravljanja u ram eprom je u donjem bloku adresa. Po zavr{etku prebacivanja algoritma upravljanja iz PC ra~unara u ram

Izgled adresnog prostora Sl. 1.

kartice, potrebno je započeti sa njegovim izvršenjem. Pošto su vektorske adrese prekidnih rutina, položaj konfiguracionog bajta CCB i reset adresa fiksne i sve se nalaze unutar donjeg bloka adresa od #2000h do #2082h onda ih je nemoguće promeniti dok se nalaze u epromu (za vreme dok je R/E#=0). Da bi se promenile mora se upisati 1 u R/E# bit i zatim softverski resetovati kartica pomoću RST instrukcije. (*Hardverski reset bi vratio karticu u prvobitno stanje u smislu položaja eprom/ram u adresnom prostoru jer bi se resetovao i R/E# komandni bit*). Tako se zamenom sadržaja blokova zamenjuju prekidne rutine i parametri inicijalizacije kartice iz eproma sa rutinama i parametrima inicijalizacije algoritma učitano u ram. Time je obezbeđen jednostavan način izvršenja algoritma upravljanja.

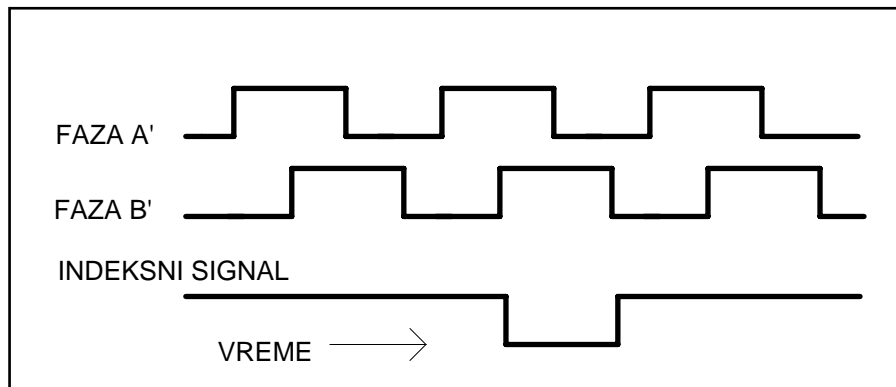
Da bi se povećala raznovrsnost primene kartice na njoj je ugrađen 20-to pinski konektor sa digitalnim ulaznim i izlaznim signalima, dva analogna ulazna signala i izlaznim signalima mase i napajanja. Preko njega je moguće proširiti karticu u skladu sa specifikacijama okruženja u kome bi radila.

Na kartici postoji šest signalizacionih svetlećih LED dioda od kojih pet kontroliše kartica a šestu kontroliše jedan od digitalnih ulaza gore pomenutog 20-to pinskog konektora.

Na kartici se nalazi mikrokontroler INTEL 8098 koji je izabran jer svojim osobinama i malom cenom najbolje odgovara oblasti primene kartice.

POVEZIVANJE OPTI^KOG ENKODERA SA HSI PERIFERIJOM MIKROKONTROLERA 8098

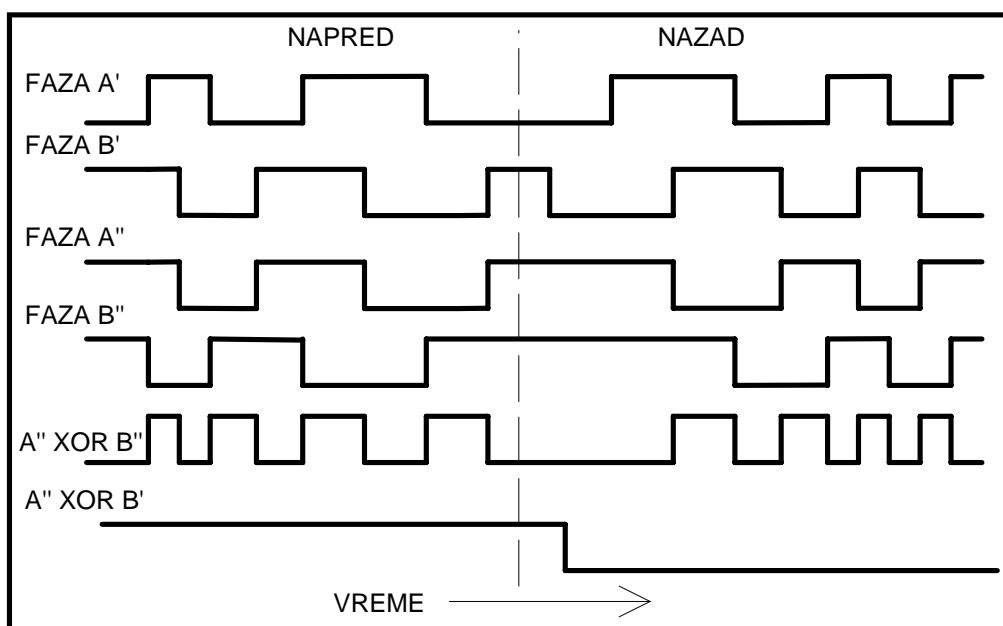
Kartica je povezana preko 9-to pinskog konektora DB-9 CON2 (pogledaj {emu 2}) sa opti~kim enkoderom. Opti~ki enkoder dobija napajanje sa kartice. Idealizovan izgled signala faza A i B koji dolaze sa opti~kog enkodera posle prolaska kroz T-RC filter i komponentu U16A,B,C ([mit inverter]) kada se motor obr}e u istom smeru je prikazan na slici 2. Indeksni

Signali sa opti~kog enkodera Sl. 2.

signal ima jedan impuls po obrtaju osovine metora i slu`i za utvr|ivanje njenog polo`aja. Signali faza A i B se ne dovode direktno na tajmerske ulaze HSI ure|aja mikrokontrolera jer mo`e do}i do pojave uzastopnih ivica signala jedne faze bez pojave uzlaznih ili silaznih ivica signala druge faze i time pogre{nog detektovanja doga|aja od strane HSI ure|aja. Uzastopne ivice signala jedne faze se mogu javiti u situaciji kada je motor zaustavljen i podrhtava. Da bi se ovo spre~ilo signali faza A' i B' se digitalno filtriraju.

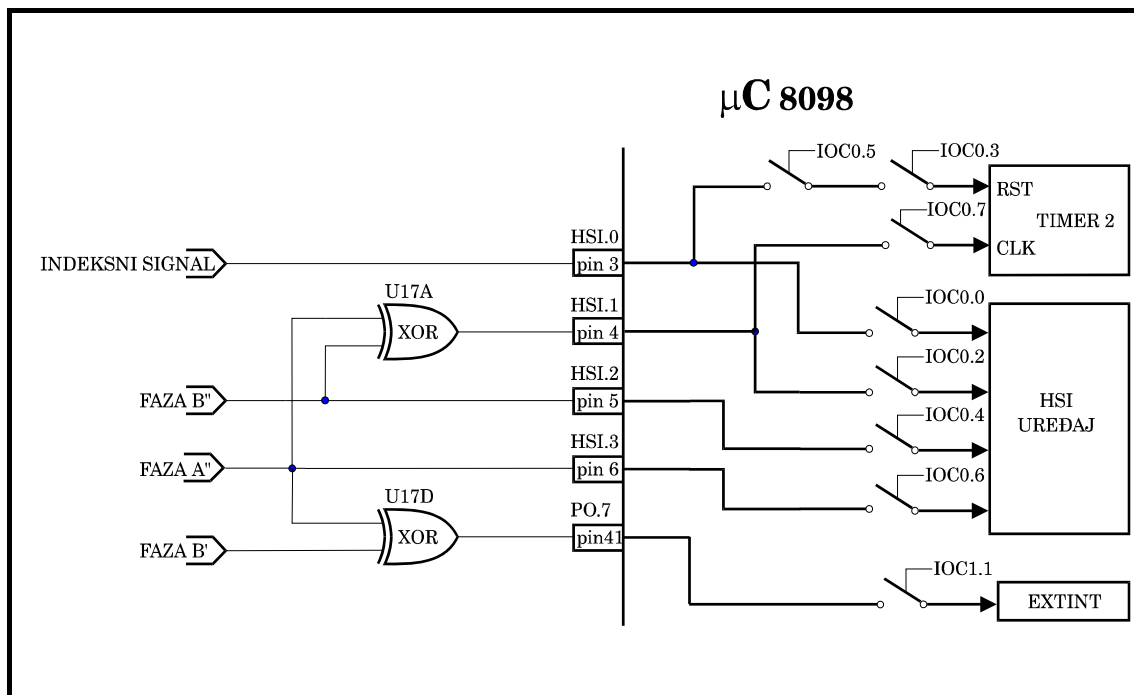
Na slici 3. su prikazani signali sa opti~kog enkodera faza A' i B' pre i posle promene smera obrtanja motora. Posle digitalnog filtriranja ({ema 2}) signala A' i B' dobijaju se signali A'' i B'' koji se dovode na ulaz u mikrokontroler. Ideja digitalnog filtriranja je da uzlazne ili silazne ivice signala jedne faze odre|uje trenutak detekcije nivoa signala druge faze. Tako

Ulazni signali u mikrokontroler 8098 Sl. 3.

ivica signala faze A' (uzlazna ili silazna) određuje trenutak upisa vrednosti signala faze B' u D flip flop (komponenta U19b {ema 2), a ivica signala B' određuje trenutak upisa vrednosti signala faze A' u drugi D flip flop (komponenta U19a). Na taj na~in je spre~ena promena vrednosti upisane u D flip flop uzastopnim ponavljanjem ivice signala jedne faze bez promene nivoa signala druge faze {to je slu~aj kod podrtavanja osovine motora.

Na slici 4. je prikazan na~in povezivanja opti~kog enkodera sa HSI uređajem mikrokontrolera 8098. Signal faze A" se dovodi na HSI uređaj preko tajmerskog ulaza HSI.3. Signal faze B" se dovodi na HSI uređaj preko tajmerskog ulaza HSI.2. XOR signala faza A" i B" (slika 3.) predstavlja digitalni signal koji svoju vrednost menja pri svakoj ivici faza A" i B".

Povezivanje opti~kog enkodera sa HSI uređajem mikrokontrolera 8098 Sl. 4.

On se dovodi na CLK ulaz (slika 4.) tajmera 2 preko ulaza HSI.0 (pin 3) koji broji ivice (uzlazne i silazne) obe faze. Indeksni signal se dovodi na RST ulaz tajmera 2. Na ovaj na~in se ~itanjem sadr`aja registra tajmera 2 mo`e utvrditi apsolutni polo`aj osovine motora⁺. Konstantnim vremenskim intervalom ~itanja registra podataka uređaja TIMER 2 je mogu`e odrediti brzinu obrtanja enkoderskog diska. Ovakvo merenje brzine se primenjuje kada se FIFO bafer HSI uređaja puni br`e nego {to je brzina ~itanja podataka iz njega.

XOR signala faza B' i A" daje informaciju o smeru obrtanja motora (slika 3.). Ovaj signal se dovodi na ulaz PO.7 (pin 41) odakle mo`e da se pro~ita ili da poslu`i kao spoljni izvor prekida EXTINT (slika 4.).

SERIJSKA VEZA

Serijska veza između PC ra~unara i mikrokontrolera 8098 na kartici je realizovana galvanski izolovanom serijskom vezom pomoću optokaplera TLP550 ({ema 2 komponente

⁺ Pre prvog prolaska indeksnog otvora enkoderskog diska preko fotodetektora apsolutni polo`aj osovine nije poznat

U13 i U14). Galvanski izolovana serijska veza je potrebna da bi za{titila PC ra~unar od pojave prenapona u slu~aju proboja na inverteru i zbog razli~itih naponskih nivoa mase PC-ja i mase kartice. Serijska veze se sa strane PC ra~unara napaja preko DTR pina serijskog porta PC-ja (pin4 devetopinskog konektora na kartici CON2 DB9). Pre zapo~injanja serijske komunikacije potrebno je upisati 1 instrukcijom OUT u lokaciju DTR serijskog porta da bi se DTR pin postavio na +12V. Dat je asemblerski program koji ovo radi.

```
.model small
.stack
.code
start:
    MOV     AX,1           ;Upisuje se 1 u DTR (+12_V)
    MOV     DX,03FCH      ;Adresa DTR
    OUT     DX,AX
    MOV     AH,4CH        ;Priprema
    MOV     AL,00H        ;za povratak u DOS
    INT     21H           ;Povratak u DOS
    END     start         ;Kraj
```

Standard za serijsku komunikaciju RS232 je naponski standard kome logi~koj 0 odgovara +12V a logi~koj 1 odgovara -12V. Naponski nivo na kome se detektuje promena logi~ke vrednosti signala je +2V. Ukoliko je naponski signal na RX ulazu serijskog porta PC ra~unara ve}i od +2V onda je njegova logi~ka vrednost 0, a ako je naponski signal manji od +2V onda je njegova logi~ka vrednost 1. Za mala rastojanja izme|u PC ra~unara i kartice (par metara) nije potrebno po{tovati RS232 standard ve} je dovoljno obezbediti da izlazni signal sa kartice ka RX pinu serijskog porta PC-ja bude 2-3V ve}i ili manji od +2V da bi se detektovala njegova logi~ka vrednost. To je ispunjeno napajanjem serijske veze sa +12V iz PC ra~unara.

Zbog male struje koju DTR pin mo`e da generi{e uba~en je elektrolit C-14A ({ema 2) koji smanjuje njegovo strujno opter}enje u toku serijske komunikacije.

ADRESNI PROSTOR KARTICE

Adresni prostor kartice je veličine 2^{16} bajtova ili 64 KB, sa adresama od #0h do #FFFFh. Sve ulazne i izlazne jedinice su memorijski raspoređene (mapirane) tj. obrađuje nekoj memorijskoj lokaciji je isto kao i obrađuje ulaznoj i izlaznoj jedinici. Deo adresa od #0h do #FFh obuhvata registre u mikrokontroleru 8098. Ostale adrese od #100h do #FFFFh pripadaju memorijskim adresama i ulaznim i izlaznim jedinicama i sve su fizički van mikrokontrolera 8098. Da bi mikrokontroler znao da nema interni ROM ili EPROM pin 39 EA# (pogledaj {emu 1}) je vezan na masu kartice.

Memorijski adresi na kartici su: EPROM (komponenta U4) kapaciteta 2^{15} bajtova ili 32 KB, adresi RAM-a (komponente U2, U3, U5 i U6) svaki je kapaciteta po 2^{13} bajtova ili 8 KB. Ulazna jedinica je komponenta U11 74HC244, izlazna jedinica je komponenta U10 74HC273.

Ulazna i izlazna jedinica su mapirane na istoj adresi #FFXXh. Njihov položaj u adresnom prostoru je stalan bez obzira na vrednost komandnog bita R/E#. Upisivanje podatka u adresu #FFXXh (slika 5.) je upisivanje u izlaznu jedinicu U10, ulazna jedinica WR# signala dok je aktivan selekcionni signal CSIO# određuje trenutak kada se podaci sa ulaza propuste na izlaz ove komponente (pogledaj {emu 1}). Signal iz izlaza O6 komponente U10 adresna vrednost odgovara vrednosti upisane u kontrolni bit R/E# se dovodi na D ulaz flipflopa (komponenta U16B). Da bi se sinhronizovao trenutak promene mape adresnog prostora sa ciklusom na magistrali signal ALE je doveden na CLK ulaz flipflopa (komponenta U16B), tako ulazna jedinica signala ALE propušta signal sa ulaza na izlaz flipflopa. Promena signala na izlazu iz

ADRESA #FFXXh	
KADA SE PIŠE	
bit 0	Upisivanjem 1 u ovaj bit gasi se dioda L0
bit 1	Upisivanjem 1 u ovaj bit gasi se dioda L1
bit 2	Upisivanjem 1 u ovaj bit gasi se dioda L2
bit 3	Upisivanjem 1 u ovaj bit gasi se dioda L3
bit 4	Upisivanjem 1 u ovaj bit gasi se dioda L4
bit 5	Komandni bit R/E# za promenu mape memorijskog prostora
bit 6	Digitalni izlaz na konektor za proširenje CON4 pin 2
bit 7	Digitalni izlaz na konektor za proširenje CON4 pin 1
RESET STANJE #0000 0000b	
KADA SE ČITA	
bit 0	Digitalni ulaz sa konektora za proširenje pin 3
bit 1	Digitalni ulaz sa konektora za proširenje pin 5
bit 2	Digitalni ulaz sa konektora za proširenje pin 4
bit 3	Digitalni ulaz sa konektora za proširenje pin 7
bit 4	Digitalni ulaz sa konektora za proširenje pin 6
bit 5	Digitalni ulaz sa konektora za proširenje pin 9
bit 6	Digitalni ulaz sa konektora za proširenje pin 8
bit 7	Digitalni ulaz sa konektora za proširenje pin 10
RESET STANJE #XXXX XXXXb	

Ulazna i izlazna jedinica Sl. 5.

flipflopa menja mapu memorijskog prostora po logici po kojoj je programiran dekodler adresa (komponenta U12 PAL16L8). Na CLR ulaz je doveden reset signal sa reset prekida~a (ema 2) RST#. Time je definisano reset stanje #0000 0000b ulazne jedinice. Softverski reset tj RST instrukcija nema uticaja na komponente U16 i U15. Program koji opisuje logiku po kojoj se dekoduju adrese i generi{u selekcionu siganali za memorijske ~ipove i ulaznu i izlaznu komponentu na kartici je:

```
;PALASM Design Description
```

```
;------ Declaration Segment -----
```

```
TITLE STEVAN.PDS
PATTERN A
REVISION 1.0
AUTHOR ANTIC_STEVAN(PRVOVENCANI)
COMPANY ETF/BELGRADE
DATE 03/27/96
```

```
CHIP decoder PAL16L8
```

```
;------ PIN Declarations -----
```

```
PIN 1 I1 COMBINATORIAL ; INPUT
PIN 2 I2 COMBINATORIAL ; INPUT
PIN 3 I3 COMBINATORIAL ; INPUT
PIN 4 I4 COMBINATORIAL ; INPUT
PIN 5 I5 COMBINATORIAL ; INPUT
PIN 6 I6 COMBINATORIAL ; INPUT
PIN 7 I7 COMBINATORIAL ; INPUT
PIN 8 I8 COMBINATORIAL ; INPUT
PIN 9 I9 COMBINATORIAL ; INPUT
PIN 10 GND ; INPUT
PIN 11 I10 COMBINATORIAL ; INPUT
PIN 12 O1 COMBINATORIAL ; OUTPUT
PIN 13 O2 COMBINATORIAL ; OUTPUT
PIN 14 O3 COMBINATORIAL ; OUTPUT
PIN 15 O4 COMBINATORIAL ; OUTPUT
PIN 16 O5 COMBINATORIAL ; OUTPUT
PIN 17 O6 COMBINATORIAL ; OUTPUT
PIN 18 O7 COMBINATORIAL ; OUTPUT
PIN 19 O8 COMBINATORIAL ; OUTPUT
PIN 20 Vcc ; INPUT
```

```
;------ Boolean Equation Segment -----
```

```
EQUATIONS
/O1 = I1*I2*I3*I4*I5*I6*/I7*I8
/O2 = I1*I2*I3*I4*I5*I6*I7*/I8
/O3 = I1*I2*I3*I4*I5*I6*I7*I8
/O4 = I9*I2*/I1*/I3+I10*/I2*/I1*/I3
/O5 = I9*I2*/I1*I3+I10*/I2*/I1*I3
/O6 = I9*I2*I1*/I3+I10*/I2*I1*/I3
/O7 = I9*/I2+I10*I2*/(I1*I3*I4*I5*I6)
/O8 = I9*I2*I1*I3*/(I1*I3*I4*I5*I6)+I10*/I2*I1*I3
```

```
;------ Simulation Segment -----
```

```
SIMULATION
TRACE_ON I1 I2 I3 I4 I5 I6 I7 I8 I9 I10 O1 O2 O3 O4 O5 O6 O7 O8
SETF /I1 /I2 /I3 I10 /I9
CHECK O3 O2 O1 O4 O5 O6 O7 O8
```

```
;------
```

Signali sa konektora za pro{irenje kartice CON4 HD20 se dovode na ulaz ulazne jedinice (komponenta U11). Ulazna jedinica se nalazi na istoj adresi #FFXXh kao i izlazna. Ona propu{ta signale sa ulaza na izlaz kada je aktivan signal RD# i selekcionni signal CSIO#. Njeni izlazi na magistralu podataka su uvek u stanju visoke impendanse osim kada se iz nje ~itaju podaci.

Selekcionni signali sa programabilne logike ka konektoru za pro{irenje imaju osobine (pogledaj sliku 6.): CS_HD1# je aktivan kada je generisana adresa #FEXXh, CS_HD2# je aktivan kada je generisana adresa #FDXXh. Adrese #FCXXh su neupotrebljive.

#FFFFh	CSIO#
#FF00h	
#FEFFh	CS_HD1#
#FE00h	
#FDFFh	CS_HD2#
#FD00h	
#FCFFh	NEUPOTREBLJIVO
#FC00h	

Mapa memorije Sl. 6.

SPISAK DELOVA UGRA\ENIH U KARTICU

BR.	DEO	KOMADA	OZNAKA
1.	Podno`je za procesor dip-48	1	
2.	Podno`je za memorije dip-28	5	
3.	Podno`je dip-20	6	
4.	Podno`je dip-14	7	
5.	Podno`je dip-8	3	
6.	Konektor E-31 mu{ki		CON1
7.	Konektor DB-9 `enski	2	CON2, CON3
8.	MC8098-12	1	U1
9.	RAM memorija 6264	4	U2, U3, U5, U6
10.	EPROM memorija 27256	1	U4
11.	74HC244	2	U7, U11
12.	74HC373	1	U8
13.	74HC245	1	U9
14.	74HC273	1	U10
15.	PAL16L8	1	U12
16.	Optokapler TLP550	2	U13, U14
17.	74HC32	1	U15
18.	74HC74	2	U16, U19
19.	74HC86	1	U17
20.	74HC14	2	U18, U20
21.	LM339	1	U21
22.	TL071	1	U22
23.	7805C-TO220	1	U23
24.	Trimer potencijometar	1	T-POT
25.	Reset taster	1	SW
26.	Kristal 12 MHz	1	XTAL
27.	Konektor HEADER-20pinski	1	CON4
28.	LED dioda zelena	5	L0, ..., L4
29.	LED dioda crvena	1	LQ
30.	Zener dioda 5V1	3	DZ-4, 5, 6
31.	Dioda 4148	1	D1
32.	Kerami~ki kondenzator 100 nF	24	C-1a, C-2, ..., C-12, C13a, C-15, ..., C-20, C-21a, C-21b, C-22a, C-22b, C-23a.
33.	Kondenzator 15 pF	4	C-14b, C13-b , C-A', C-B'.
34.	Kondenzator 220 pF	3	C-A, C-B, C-C.
35.	Kondenzator 470 pF	4	C-H3, C-H2, C-H1, C-H0.
36.	Kondenzator 220 nF	3	C-POT, C-SW, C-22C
37.	Kondenzator 6n8	3	C-CH4, C-CH5, C-CH6.

38.	Elektrolit 22 μ F	3	C-14a, C-23b, C-23c.
39.	Elektrolit 1 μ F	1	C-1b
40.	Kondenzator 33 pF	1	C-PWM
41.	Elektrolit 33 pF	2	C-Xtal1, C-Xtal2.
42.	Otpor 10 k Ω	20	R1, ..., R8, R44, R46, R47, R50, R52, R53, R65, ..., R70, R73, R74
43.	Otpor 1 k Ω	12	R9, ..., R13, R34, ..., R40
44.	Otpor 100 Ω	35	R14, ..., R27, R41, R42, R48, R51, R54, ..., R64, R71, R72, R75, ..., R78
45.	Otpor 2k2	5	R28, R32, R79, R80, R81
46.	Otpor 470 Ω	1	R29
47.	Otpor 330 k Ω	1	R30
48.	Otpor 47 Ω	1	R31
49.	Otpor 3k3	1	R33
50.	Otpor 100 k Ω	2	R43, R45, R82
51.	Otpor 220 Ω	1	R49